

RÄSYMATTO JA KODIN SISUSTUS

Kysely räsymattojen kutomisesta, käytöstä ja merkityksistä: KT, FM, AO Eeva-Maija Lappalainen, Joensuun yliopisto

Räsymattoja on käytetty suomalaisen kodin sisustustekstiileinä pitkään. Aikaisempina vuosikymmeninä räsymattojen käyttö oli ehkä yleisempää kuin nykyisin. Millaisia muistoja ja ajatuksia Sinulla on räsymattojen käytöstä? Mikä on räsymatto kodin sisustuksessa? Minkälaisena se esiintyy talvi- tai/ ja kesäkotisi lattiolla? Kuka räsymattosi on tehnyt, kenellä kudotit tai mistä ostit valmiin räsymaton? Kerro muistoistasi ja kokemuksistasi räsymatoista. Kyselyn avulla haetaan tietoa, millaisena räsyistä matoksi kudonta ja räsymattojen käyttö näyttäytyy suomalaisten ajattelussa.

Kyselyyn toivotaan vastauksia eri sukupuolilta ja kaikenikäisiltä.

Räsymaton kudottaminen tai teettäminen

Kerro räsymaton kutomisen oppimisesta. Mitkä seikat ovat siinä tärkeitä? Opitko kutomaan räsymattoja kotona, kuka sinua opasti? Vai opitko räsymaton kutomisesta kudontakursseilla, kansalais- tai työväenopistossa, sisäoppilaitoksissa, (emäntäkoulut ja kansanopistot) käsityökeskuksessa tai entisillä kotiteollisuusneuvonta-asemilla, vai lyhytkursseilla, käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksissa, käsityö- ja opettajankoulutuksessa. Minkälaisia kokemuksia Sinulla on räsymaton kudottamisesta harrastelijalla, ammattikutojalla, suojatyökeskuksen tai terapialaitoksen työntekijällä? Entä minkälaisia kokemuksia Sinulla on mattokutomon omistajana ja työnantajana, opettajana, ohjaajana tai neuvojana?

Kerro kotisi tai/ ja kesäkotisi räsymatoista

Kerro mistä hankit räsymattosi, hankitko sen esimerkiksi käsityökeskuksesta, mattomyymälästä, suojatyökeskuksesta, terapialaitoksesta, myyjäisistä, näyttelystä, torimyyjältä, tavaratalosta vai mistä. Mikä on laatua räsymatossa? Minkälainen käsitys Sinulla on räsymaton hinnasta vs laadusta, voiko laadukas räsymatto maksaa yhtä paljon tai enemmän kuin villalangasta kudottu matto? Missä kodin huoneissa käytät tai olet käyttänyt räsymattoja? Oletko käyttänyt räsymattoja olohuoneessa? Kuinka räsymatto soveltuu olohuoneen matoksi? Minkälaiset laatuvaatimukset asetat eteistilan, keittiön tai makuuhuoneen räsymatolle? Materiaalit, värit, mallit, koko, muoto, sidos jne.

Räsymaton kutominen ja kuteiden laatuominaisuudet

Kuvaile millaisia räsymattoja olet kutonut tai/ ja käyttänyt? Mistä olet hankkinut matonkuteet? Oletko säästänyt vanhoja vaatteita matonkuteiksi? Miten olet järjestänyt matonkuteiden keräämisen? Oletko käyttänyt räsymattoihin pelkästään vanhoja tai uusia matonkuteita, vai oletko yhdistänyt molempia? Miten olet yhdistänyt räsymattoihin kankaasta ja trikooneuloksesta leikattua kudetta? Mikä on pienin vaatekappale, jonka leikkaat räsymaton kuteeksi? Millaiseksi olet leikannut tai leikkauttanut matonkuteesi, (esim. matonkuteiden leveys)? Miten matonkuteiden leikkaaminen on järjestynyt? Minkälaisia kokemuksia Sinulla on matonkuteiden leikkuutalkoista?

Räsymaton värimaailma ja rakenne

Mitkä seikat ovat vaikuttaneet räsymattosi väripinnan ja rakenteen

muodostumiseen? Entä mitkä seikat ovat vaikuttaneet räsymattosi materiaalivalintoihin (luonnonkuidut, tekokuidut, kangas, trikoo, jne.? Mitä lankaa valitset räsymaton loimilankojen materiaaliksi. Toimiiko esimerkiksi chenillekuteilla ja LP-lankakuteilla kutominen räsykudonnan korvikkeina? Luonnehdi räsymattosi sidosta, värejä ja väripinnan muodostusta. Miten räsymattosi pintarakenne suhteutuu pölyn sitoutumiseen vs läpäisyyn? Käytätkö "yksivärisiä" räsymattoja? Mistä räsymattosi yksivärisyys koostuu? Minkälaisia raidoituksia matoissasi on? Ovatko mattosi raidat jyrkkäräjäisiä vai vaihtuvatko väiraidat ns. liukumina? Yhdistätkö räsymattoihisi kangasta ja trikoota, kudotko mattosi yhdellä vai kolmella sukkulalla? Värjäätkö matonkuteita ja yhdistätkö räsymattoihisi vanhaa, uutta ja värjättyä kudetta? Hankitko kirpputoreilta vanhoja vaatteita matonkuteiksi? Säästätö vanhat vaatteesi matonkuteeksi, kuinka pitkä on matonkuteiden keruuaikajakso? Voisitko viedä vanhat vaatteesi matonkuteeksi kierrätykseen?

Räsymatto ja ajan henki

Mihin ajattelet räsymattojesi mallien ja raidoitusten pohjautuvan? Mitkä seikat ovat räsymatossasi ovat Sinulle tärkeitä? Millä tavoin huolittelet räsymattosi? Mitä pidät räsymaton matonpäiden huolittelussa tärkeänä? Miten räsymattojen käyttö tai ulkonäkö on muuttunut kodissasi elinaikanasi? Millaista on räsymattojen käyttö kodeissa verrattuna muihin mattoihin? Mikä on räsymaton tai maton käytön tehtävä kodissa? Millä perusteilla valitset talvi- tai kesäkotisi räsymatot tai/ja matot? Voiko huoneen sisustus rakentua maton ja räsymaton ympärille? Saako räsyistä kudotusta matosta sisustuksen sydämen ja kodin voimakentän? Millaista on räsymattoihin panostaminen verrattuna muuhun sisustamiseen kodissa? Miltä räsymatto näyttää, miten se toimii käytössä? Mikä on räsymaton kosketustuntu? Minkälainen siirtovaikutus mattovalintoihisi on ollut saamallasi käsityökurssituksella tai/ja -koulutuksella?

Miten itseäsi vanhemmat ihmiset ovat käyttäneet räsymattoja? Onko räsymattojen ja mattojen käyttö muuttunut elämäsi aikana? Onko eroa miesten ja naisten suhtautumisessa räsymattoon? Miten nuoremmat ihmiset suhtautuvat, räsykuteiden hankintaan, käyttöön, räsymaton kutomiseen ja räsymattoon kodin tekstiiliin? Oletko kokenut tilanteita, joissa räsymattojen kudonta tai/ja käyttö on herättänyt huomiota? Millaisia nämä tilanteet ovat olleet? Jos olet räsymaton kudonnan vaiheissa toiminut kouluttajana, opettajana tai neuvonta- ja ohjaustehtävissä, minkälaisia ovat olleet kokemuksesi? Entä miten valmista räsymattoja on arvioitu tai luonnehdittu?

Kirjoita

A4-arkille vain paperin toiselle puolelle. Jätä vasempaan reunaan noin neljä senttimetriä (4 cm) ja oikeaan reunaan noin yksi senttimetri (1 cm) marginaali arkistotoimenpiteitä varten. Älä käytä tarroja, teippejä tai niittejä. Kirjoita eri liuskalle taustatietosi: nimi, osoite, puhelinnumero; koulutus ja ammatti (myös entiset); syntymäaika ja -paikka sekä allekirjoitettu suostumuksesi siihen, että lähettämäsi aineisto tallennetaan nimelläsi tutkimuskäyttöön Kansanrunousarkistoon.

Lähetä vastauksesi 31.5.2008 mennessä osoitteeseen SKS, Kansanrunousarkisto PL 259, 00171 Helsinki tai sähköpostitse osoitteeseen keruu@finlit.fi Kuoreen tai viestin aihekenttään tunnus "Räsymattoni". Vastaajille jaetaan kirjapalkintoja.

Lämpimät kiitokset vastauksista!

Lisätietoja:

KT, FM, AO Eeva-Maija Lappalainen, Joensuun yliopisto, 0400271009, sähköposti:
lapee1@luukku.com

Kansanrunousarkisto, p. 0201 131240, sähköposti: keruu@finlit.fi